

**Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України**

Запорізький національний технічний університет

***МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ №3***

***з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»
для студентів факультету економіки та управління
заочної форми навчання
(роздатковий матеріал)***

2012

Методичні вказівки та завдання контрольної роботи №3 з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів факультету економіки та управління заочної форми навчання (роздатковий матеріал)/Укл.: Бондарчук К.С. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012.– 22 с.

Укладач: Бондарчук К.С., завідувач кафедри загальної мовної підготовки

Рецензент: Єршова В.К., ст. викладач кафедри загальної мовної підготовки

Відповідальний за випуск: Бондарчук К.С., зав. кафедри загальної мовної підготовки

Затверджено
Протокол засідання кафедри
загальної мовної підготовки
4 жовтня 2012 №2

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Довідкова інформація та рекомендації до виконання завдань.....	5
Завдання контрольної роботи №3.....	9
Література.....	21

ПЕРЕДМОВА

Для опанування студентами дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» важливим є засвоєння наукового мовлення, мета якого не лише оволодіння певною інформацією, але й засіб її реалізації в конкретних видах навчальної діяльності: під час написання контрольних і курсових робіт, у доповідях і виступах на семінарах, конференціях тощо.

Серед навичок наукового мовлення необхідними є усне й писемне реферування, однак, як свідчить практика, саме ці навички і не сформовані, тому студент часто не може стилістично грамотно скласти різні за жанром документи, в тому числі оформлювати науково-дослідну роботу.

Пропоновані матеріали та завдання контрольної роботи №3 для студентів заочної форми навчання мають на меті ознайомити з особливостями структури наукового твору, з правилами анотування і реферування наукової літератури, підготують до написання власного тексту.

Методичні рекомендації і завдання контрольної роботи вимагають від студента навичок правильно скласти конспект, тези, план, підготувати доповідь або реферат.

Завдання передбачають виявити у студентів уміння і навички передавання основної інформації тексту, анотування й реферування; знання норм української мови, дотримання вимог культури усного та писемного мовлення, навички комунікативно виправданого користування засобами мови в різних ситуаціях, під час професійного спілкування, створення наукових текстів із дотриманням мовного етикету.

Отже, метою дисципліни “Українська мова (за професійним спрямуванням)” є: формування у студентів необхідної комунікативної спроможності у сфері професійного спілкування як в усній, так і писемній формах; удосконалення умінь і навичок практичного володіння українською мовою в різних видах мовленнєвої діяльності; опанування мовною і мовленнєвою культурою; уміння складати різні види планів: питальний, номінативний і тезовий; конспектування тексту; написання анотації; складання та перекладання текстів зі спеціальності.

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Довідкова інформація та рекомендації до виконання завдання № 1

Виконуючи завдання №1, слід пам'ятати, що наукові тексти, як і будь-які інші, складаються літературною мовою, де переважає загальноновживана лексика. Але одна з особливостей наукового тексту – це наявність фахових термінів.

Термін (від латин, *terminus* – *межа, кінець*) – це слово або словосполучення, яке позначає поняття певної галузі знань чи діяльності людини. Кожна галузь науки, техніки, виробництва, мистецтва має свою термінологію.

Незважаючи на відмінності й багатогранність сучасних галузей наукового знання і властивих їм понять, існує низка спільних ознак, які визначають суть терміна як особливої мовної одиниці.

Терміни становлять термінологію певної галузі знань. Слово *термінологія* має декілька значень: 1) розділ мовознавства, що вивчає терміни (у цьому значенні все частіше використовують слово *термінознавство*); 2) сукупність термінів певної мови або певної галузі. Наприклад, можемо говорити про англійську, польську, російську, українську та інші термінології, а також про термінологію математичну, юридичну, хімічну, технічну тощо.

До складу кожної терміносистеми входять як власне українські терміни, так і запозичені. Серед термінознавців існує різне ставлення до запозичених термінів. Дехто з них, так звані пуристи, пропонують творити терміни з ресурсів власної мови. Інші науковці розглядають запозичення як об'єктивну реальність мовного життя, але вважають, що іншомовних слів у термінології не повинно бути більше ніж 15 відсотків, оскільки наявність більшої кількості запозичень призводить до втрати національної специфіки термінології. Особливо недоречним є вживання запозичених слів за наявності власних термінів, як-от: *винагорода* – *диспач*, *звуження* – *інфлювання (національної валюти)*, *відсоток* – *процент*, *знецінення* – *девальвація* тощо.

Довідкова інформація та рекомендації до виконання завдання № 2

Найбільше термінів економічної сфери запозичено з латинської, французької та німецької мов. Для виконання цього завдання слід скористатися словниками іншомовних слів та тлумачними словниками економічної термінології.

Як і будь-які інші слова, терміни пишуться за правилами українського правопису. Зокрема, терміни чоловічого роду другої відміни в родовому відмінку можуть мати закінчення *-а (-я)* та *-у (-ю)*. Для правильного виконання такого завдання необхідно звернутися до рекомендованих навчальних посібників з української мови.

Довідкова інформація та рекомендації до виконання завдання № 3

Для виконання завдання №3 слід скористатися перекладним російсько-українським словником економічної термінології. Найбільше труднощів виникає при перекладі термінологічних сполук, що містять дієприкметники та дієприкметникові звороти. Для виконання цього завдання треба звернутися до рекомендованих джерел з правопису української мови.

Наукові терміни та терміносполуки української мови утворюються такими основними способами:

- **Вторинна номінація** – використання наявного в мові слова для називання наукового поняття: *споживчий кошик, водяний знак, чиста конкуренція, відчуження, ринок праці*. Це найдавніший спосіб термінотворення.

- **Словотвірний** – утворення термінів за допомоги префіксів (*над-виробництво*), суфіксів (*маркування, оборотність*), складанням слів і основ (*адрес-календар, держава-монополія, матеріаломісткість*), скороченням слів (*СЕЗ - спеціальні економічні зони*). Цей спосіб термінотворення найпродуктивніший.

- **Синтаксичний** – використання словосполук для називання наукових понять: *вихідні відомості, зустрічний позов, державне замовлення, капіталодефіцитні країни*.

Довідкова інформація та рекомендації до виконання завдання № 4

Для виконання завдання №4 необхідно згадати мовні норми сучасної української мови на різних мовних рівнях. Зокрема, лексичні норми передбачають уживання слів у закріпленому за ними лексичному значенні; орфографічні норми регулюють правопис слів; граматичні норми регламентують правильне поєднання слів у словосполученнях та реченнях за допомогою закінчень та прийменників. Ці матеріали подані в рекомендованих навчальних посібниках з української мови.

План – це короткий перелік проблем, досліджуваних у науковому текст, порядок розміщення частин якого-небудь викладу, його композиція.

Формулювання пунктів плану має лаконічну і чітку структуру, перший і останній пункти логічно розпочинають і завершують виклад основних питань тексту. Необхідно вміти виокремлювати в тексті головні думки, встановлювати співвідношення між ними і на цій підставі членувати текст, добирати заголовки до розділів.

За структурою план може бути простим і складним.

Простий, якщо в ньому зазначені лише основні питання; у пунктах простого плану перелічують основні мікротемати тексту.

Складний, якщо поруч з основним є додаткові питання; пункти складного плану розбивають на підпункти.

Питальний план складають у вигляді питальних речень, які розкривають проблематику тексту в логічній послідовності; кожному інформативному центру відповідає одне запитання, а кожне наступне пов'язане з попереднім.

У **номінативному (називному) плані** послуговуються називними реченнями, в яких головний член (підмет) виражений іменником або субстантивованою частиною мови (прикметником, дієприкметником) тільки у формі називного відмінка.

Тезовий план – сформульоване основне положення абзацу, його мікротема.

Анотування – процес аналітично-синтетичного опрацювання інформації, мета якого – отримання узагальненої характеристики документа, що розкриває логічну структуру і зміст. Анотації використовуються для стислої характеристики наукової статті, монографії, дисертації тощо, а також у видавничій, інформаційній та бібліографічній діяльності.

Анотація складається з двох частин: бібліографічного опису і власне тексту. Анотація не розкриває зміст наукового джерела, а лише інформує про наукове джерело певного змісту й характеру. Вона дозволяє користувачеві скласти достатнє й об'єктивне попереднє уявлення про незнайому для нього наукову публікацію і тим самим допомагає в пошуку, відборі та систематизації потрібної інформації.

За функціональним призначенням анотації бувають *довідкові та рекомендаційні*.

Довідкова анотація уточнює заголовок і повідомляє відомості про автора, зміст, жанр та інші особливості документа, яких немає в бібліографічному описі.

Рекомендаційна анотація покликана активно пропагувати, зацікавлювати, переконувати в доцільності прочитання документа, тому в рекомендаційних анотаціях є дидактична спрямованість, педагогічні рекомендації, методичні поради тощо; за обсягом вони ширші, аніж довідкові.

За обсягом та глибиною розрізняють анотації *описові та реферативні*.

Описові анотації, узагальнено характеризуючи зміст первинного документа і подаючи перелік основних тем, що в ньому відображені, відповідають на питання, про що повідомляється у документі.

Реферативні анотації не тільки подають перелік основних тем, а й розкривають їх зміст. Вони відповідають на питання, про що повідомляється в основному документі та що саме з цього приводу повідомляється.

Текст анотації вирізняється лаконічністю, високим рівнем узагальнення інформації, що представлена в первинному документі. У тексті анотації не варто використовувати складні синтаксичні конструкції, що перешкоджають сприйняттю тексту.

Довідкова інформація та рекомендації до виконання завдання № 5

Для виконання завдання №5 слід використати рекомендації щодо попередніх завдань.

Необхідно пам'ятати, що будь-яке повідомлення можна передати за допомогою різних мовних засобів залежно від мети висловлювання, тобто кожен текст має свої стильові особливості. На сьогодні функціональними в сучасній українській мові є такі стилі: науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, стиль художньої літератури, конфесійний, епістолярний, а також розмовно-побутовий (стиль усного мовлення). Мовні та змістові особливості кожного зі стилів викладені в рекомендованих навчальних посібниках.

ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ №3

ЗАВДАННЯ 1

1.1 Доберіть, де можливо, власне українські синоніми до запозичених термінів.

1.2 Із двома термінами складіть речення.

1.3 Дайте ваше обґрунтування доцільності чи недоцільності використання запозичених термінів.

Варіант № 1

Акція, гарант, дамно, дивіденд, офшор, комівояжер, моніторинг, премія, рентабельність.

Варіант № 2

Акцизи, віремент, грант, джокер, імідж, компенсація, мораторій, претензія, рента.

Варіант № 3

Анулювати, ваучер, гарантія, інвентаризація, інкасація, конкуренція, неліквідність, принципал, рантьє.

Варіант № 4

Акціонер, вексель, гудвіл, дефолт, імунітет податковий, компроміс, нетто-капітал, профіт, ревальвація.

Варіант № 5

Бартер, вальвація, декорт, еквівалент, інновація, кредит, номінал, профіцит, реципієнт.

Варіант № 6

Бізнес, валюта, девальвація, ембарго, інфляція, куртьє, нотаріус, ралі, ресурси.

Варіант № 7

Бізнесмен, демпінг, дефіцит, диспонент, евальвація, маркетинг, нотис, рамбурс, сальдо.

Варіант № 8

Бонус, біржа, депозит, маклер, іпотека, менеджмент, облігація, реекспорт, сертифікат.

Варіант № 9

Експортер, брокер, дефляція, емітент, інфракція, менеджмент, онколь, рейтинг, спонсор.

Варіант № 10

Імпорт, бюджет, дилер, баланс, камбіо, міграція капіталу, паритет цін, ремісія, стагнація.

ЗАВДАННЯ 2

(для всіх варіантів)

2.1 Доберіть по 5 термінів, запозичених із латинської, французької та німецької мов (усього 15), поясніть їх значення.

2.2 Запишіть терміни у формі родового відмінка однини.

2.3 Поставте наголос у кожному слові.

ЗАВДАННЯ 3

3.1 Перекладіть терміни українською мовою.

3.2 Визначте спосіб творення термінів та терміносполук.

Варіант № 1

акции привилегированные
баланс доходов и расходов
валовой общественный продукт
государственная налоговая служба
движимая собственность
выигрыш производителя
исследование рынка
калькуляция себестоимости
оборот внешнеторговый
краткосрочный кредит

Вариант № 2

акционерное общество
баланс основных средств
валовой оборот
грузооборот
девизионная политика
высокодоходные компании
источники финансирования
квотирование
оборотные средства
окупаемость

Вариант № 3

акцизное обложение
баланс спроса и предложения
валютная котировка
грузоотправитель
декларация о доходах
прямые инвестиции
саморегулирование
кривая зависимости
ордер приходный кассовый
субъект хозяйствования

Вариант № 4

альтернативная стоимость
балансовая стоимость капитала
валюта конвертируемая
грузополучатель
декларирование товаров
купли-продажи договор
лицевой счет
ордер расходный кассовый
торговый договор
лицензирование

Вариант № 5

арендодатель
безналичные деньги
векселедатель
делегирование полномочий
налог на дополнительную стоимость
повременная оплата труда
торговое соглашение
подходный налог
совокупное предложение
транспортировщик

Вариант № 6

аукционист
безналичный расчет
вклады до востребования
денежно-кредитная политика
налоги косвенные
финансирование
трудоемкость
неплатежеспособность
фондовооруженность
убыточность предприятия

Вариант № 7

биржевая сделка
вклады на предъявителя
депонирование
заемные средства
целевое финансирование
фондовые арбитражные сделки
удержание из заработной платы
ценообразование
фондоемкость
повременная оплата труда

Вариант № 8

блокированная валюта
возместить убытки
диверсификация
заказное письмо
расходы общепроизводственные
регулирование экономики
свободно конвертируемая валюта
подъем экономический
реинвестирование
система национальных счетов

Вариант № 9

бюджетное ограничение
воспроизводство капитала
емкость рынка
закупочные цены
импортирование
привилегированные акции
реклама напоминающая
привлеченные средства
реклама подкрепляющая
прогнозирование

Вариант № 10

встречное предложение
индекс конкурентоспособности
калькулирование
конвертируемая валюта
обращение (товаров, денег, ценных бумаг)
страхование
реклама разъяснительно-пропагандистская
скидка торговая
продвижение товара (на рынке)
совместное финансирование

ЗАВДАННЯ 4

Робота над науковим текстом (тексти взяті з «Економічного словника-довідника» за редакцією док. екон. наук проф. Мочерного Степана Васильовича. – Київ, 1995)

4.1 Відредагуйте науковий текст.

4.2 Складіть простий номінативний план.

4.3 Напишіть анотацію на текст.

Варіант № 1

Аграрнопромисловий комплекс – сукупність галузів народного господарства, зайнятих виробництвом, переробкою, збереженням і доведенням до споживача сільсько-господарської продукції. У склад АПК входить три основних сфери: 1) виробництво засобів виробництва для сільського господарства та його виробничого обслуговування; 2) власне сільське господарство; 3) заготовка, переробка, збереження. АПК є результатом взаємодії галузів всіх трьох сфер, міжгалузевої кооперації. Оптимальне співвідношення вартості продукції трьох сфер АПК в розвинутих країн світу 25-30%: 10-15%:50-55%, а кількість зайнятих – від 20 до 35%. Роль первинної виробничої ланки у сільському господарстві цих країн поступово переходить від фермерських і селянських господарств до крупних капіталістичних ферм, аграрнопромислових об'єднань та агро-корпорацій.

Варіант № 2

Акціонерне товариство – основна форма організації великих та частини середніх підприємств, капітал яких формується шляхом продажі акцій та інших цінних папірів. Покупці акцій стають пайовиками А.т., а покупці облігацій – його кредиторами. Засоби, отримані у результаті випуска і продажі акцій, формують власний капітал А.т. Він може збільшуватись шляхом наступних випусків акцій та вкладення частини прибутку у розширення виробництва. З прибутку власникам акцій щорічно виплачують дивіденти. Перед тим певна частина прибутку А.т. витрачається на оплату податків державі, зарплату персоналові, поповнення резервного фонду тощо. Засоби, отримані, А.т. випуска і продажі облігацій, складають його

позичковий капітал, а власникам облігацій щорічно виплачується твердий процент А.т. поділяються на два основних типа: відкриті – акції яких вільно продаються і купуються всіма бажаючими. Закриті – акції яких не поступають у вільний продаж, а розподіляються серед засновників.

Варіант №3

В Україні на початку 1992 року прийнято закон «Про обмеження монополізма та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності». Закон спрямований на демонополізацію економіки, фінансову, матеріальнотехнічну, інформаційну, консультативну підтримку підприємств, які сприяють розвитку конкуренції. Згідно цього закону монополієм слід вважати становище, коли доля підприємства на ринку перевищує 35 процентів. В ньому передбачається контроль по створенню, реорганізації (злиття, об'єднання) фірм з метою запобігання виникнення монополістичних ситуацій, відшкодування збитків, заподіяних зловживаннями монополістичними положеннями та недобросовісною конкуренцією. Антимонopolістичний комітет України та його територіальні управління мають право прийняти рішення про примусовий поділ монополістичних утворень, а для створення нових крупних економічних об'єднань необхідно отримати дозвіл цього комітета.

Варіант №4

Банки тимчасово надають в борг грошові засоби фізичним і юридичним особам. Перед наданням кредиту банки перевіряють кредитоспроможність клієнта. В залежності від певних ознак Б.к. поділяють на внутрішні міжнародні, виробничі і споживацькі. На Україні в умовах двохрівневої банківської системи існують кредити НБУ і кредити комерційних банків. Комерційні банки кредитують поточні довгосрокові витрати своїх клієнтів, тобто позика може даватися для поповнення оборотних фондів і фондів обігу, а також на приростання основних фондів. Б.к. може бути коротко-, середньо- і довгосроковим. Економічна нестабільність змушує банки надавати перевагу забезпеченню позикам, що передбачає неприсутність якої-небудь застави. Застава не гарантує повернення позики, але суттєво зменшує ризики банку. У випадку ліквідації боржника банк стає

кредитором, який має певні переваги щодо добра свого боржнику, яке може бути використане для погашення заборгованості.

Варіант №5

Безробітними визначаються громадяни у працездатному віці, які з незалежних від них причин не мають заробітка або доходу і зареєстрованні у державній службі зайнятості як особи, що шукають роботу. Вони здатні до праці і готові працювати, але служба зайнятості не може запропонувати їм відповідної роботи. Громадянин отримує статус безробітного тоді, коли з ним припинений трудовий договір зв'язку з виробничими змінами, і він впродовж найближчих 10 днів реєструється в службі працевлаштування. Причини Б.: глибокі структурні зрушення в економіці, що зумовлюють масштабні і стійкі диспропорції між кількістю, якістю і структурою попиту і пропозиції праці; спади і кризи у економіці, які ведуть до скорочення попиту на працю; нерівномірне розміщення непродуктивних сил, в результаті чого попит і пропозиція праці розділяється територіально; науково-технічний прогрес, введення техніки, нових технологій, що замінюють живу працю; пошуки громадянами нових робітничих міст, які відповідають їхнім нахилам, рівню кваліфікації, дають можливість більше заробляти.

Варіант №6

Валова продукція підприємства – показник, що характеризує в вартісній формі об'єм виробленої підприємством продукції за певний період часу; частина валового суспільного продукту, створена на підприємстві. У зв'язку з особливостями процесу відтворення у різних галузях народного господарства застосовують різні методи визначення В.п.п. У склад валової продукції, наприклад, промислового підприємства входять: вартість виготовлених виробів; вартість реалізованих за межами підприємства напів-фабрикатів особового виробництва; продукція, виготовлена у підсобних і допоміжних підрозділах і реалізована на сторону; роботи промислового характеру, виконані в звітному періоді на замовлення із сторони; заміна вартості залишок напів-фабрикатів власного виробництва за звітний період; зміна кількості залишків продукції, виготовленої в підсобних і допоміжних підрозділах; зміна кількості

залишок не завершеного виробництва; внутрішній оборот в тих особливих випадках, коли він входить у склад валової продукції.

Варіант №7

Валютна система – сукупність форм організації грошово-кредитних відносин, закріплення у міжнародних договорних і державноправових нормах. Існує національна, регіональна та світова В.С. Основою В.с. є національна система валюти, у яку входять банківські та кредитнофінансові установи, біржи, режим валютного курсу, правила валютного регулювання і контролю, режим національного ринка валюти або золота, правила міжнародних розрахунків і т.ін. Складовими частинами світової В.с. є золото і платіжні засоби/як міжнародні ліквідні ресурси/, механізми регулювання валютних курсів і паритетів, міжнародні валютні ринки, організація міжнародного кредитування та міжнародних розрахунків тощо. Основою світової валютної системи є міжнародний поділ праці, товарне виробництво і зовнішня торгівля між країнами. Світова В.с. виникла в кінці XIX ст. на основі золотого моно-металізму і отримала назву В.с. золотого стандарту.

Варіант №8

Вартість мінімального споживчого кошика – показник, що характеризує мінімальний рівень задоволення фізіологічних й соціальних потреб. В.м.с.к. визначає допустовий рівень бідності у суспільстві. Сама бідність вимірюється за допомогою прожитого мінімуму, який існує в вигляді життєвого/фізіологічного/ і соціального мінімуму. Перший відображує задоволення лише головних фізіологічних потреб і основних послуг. Другий, крім цього, включає мінімальні духовні і соціальні потреби. Для визначення абсолютного рівню прожитого мінімуму самим найточнішим є метод споживацького кошика. У склад цього кошика повинен входити такий набір продовольчих товарів, щоб структура харчування забезпечувала необхідну денну калорійність для працюючих, пенсіонерів, дітей. Крім того, у склад мінімального споживського кошика входить набір продовольчих товарів та основних послуг.

Варіант №9

Виробничі об'єднання – добровільні об'єднання підприємств на основі договору або статута, створенні з метою досягнення кращих показників в виробничій і комерційній діяльності, самого повнішого використання виробничого потенціала, застосування досягнень науки і техніки, впровадження передових технологій і т.ін. Підприємства, що входять у склад В.о., зберігають право юридичної особи. В.о. створюються по технологічним, галузевим, територіальним, комерційним та ін. ознакам.

Законодавство України визначає такі основні форми/типи/ В.о.: асоціації – договірні об'єднання, створені з метою координації господарчої діяльності, що не мають повноважень втручатися у внутрігосподарчу діяльність учасників; корпорації – договірні об'єднання з передачею підприємством окремих управлінських повноважень В.о.; консорціуми – тимчасові уставні об'єднання підприємств і банківських структур; концерни – статутні об'єднання підприємств на основі повної фінансової залежності від одного із них або групи.

Варіант №10

Відносна додаткова вартість – додаткова вартість, що утворюється на основі скорочення необхідного і подовження додаткового робочого часу у межах незміної тривалості робочого дня. Скорочення необхідного робочого часу може здійснюватись внаслідок зменшення вартісті робочої сили під впливом підвищення суспільної продуктивності праці перш за все на товари широкого вжитка. Так, в 1960-1980 р.р. середні темпи прироста продуктивності праці у комплексі галузів, що виробляють одягу, взуття і продовольські товари, у США та Англії складали 3 і 3,8%, в Японії, Франції – 4,5 і 5,2%. Але внаслідок монопольного ціно-утворення, зростання цін на житло, опалення квартир, енергію, медичне обслуговування, освіту тощо вартість робітничої сили у цих країнах не зменшилась. На Україні внаслідок постійного підвищення цін на товари широкого вжитка і відставання від такого росту номінальної заробітної плати вартість робітничої сили також зростає.

ЗАВДАННЯ 5

5.1 Прочитайте запропонований текст, доберіть до нього заголовок.

5.2 Випишіть із тексту терміни вашого фаху, перекладіть їх українською мовою, запишіть за абеткою у формі називного відмінка однини.

5.3 До одного з термінів укладіть невелику статтю до тлумачного словника.

5.4 Доберіть текст, що належить до іншого стилю, на таку саму тематику.

Слово «маржа» произошло от французского «merge», что означает край. Данный термин широко используется в финансовых кругах и означает разницу, размер разницы между различными финансовыми показателями. Маржа в банковской сфере – это разница между кредитными процентами, которые выплачивают банку заёмщики за пользование кредитом, и депозитными процентами, которые банк выплачивает собственным вкладчикам. Также различают маржу – разницу между стоимостью различных видов кредитов и маржу между суммой обеспечения кредита и собственно суммой кредита. В страховании маржа обозначает разницу между всей суммой страховых взносов, уплаченных страхователями по приобретённым страховым полисам, и суммой страховых платежей, выплаченных страховой компанией по подтверждённым страховым случаям. В биржевой деятельности маржа – это разница между курсом продажи и покупки валют, ценных бумаг, опционов, фьючерсов. Также маржей считается гарантия, размер которой зависит от позиции клиента и его намерений: она вносится в качестве залога, средства обеспечения обязательств в торговую палату биржи в валюте, облигациях, акциях, депозитных сертификатах и в виде других ценных бумаг. В торговле маржой считается разница между оптовой и розничной ценой товара, т.е. представляет собой наценку. В производстве маржа – это разница между себестоимостью и ценой

реализации продукта или услуги. Как и любой другой финансовый показатель, маржа может выражаться как в абсолютной величине – гривнях, долларах, евро, так и относительной – в форме процентного соотношения конечного показателя к базовому.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. – К.: Арій, 2009.
2. Зубков М. Сучасна українська ділова мова. – 2-ге видання, допов. – Х.: Торсінг, 2002.
3. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2006.
4. Потелло Н.Я., Скиртач Г.Є. Українське ділове мовлення і спілкування: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003.
5. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. – К.: Наукова думка, 2007.
6. Шевчук С.В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник. – К.: Арій, 2009.
7. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. – К.: Арій, 2009.
8. Шевчук С.В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. – К.: Алерта, 2010.

Додаткова

1. Бондарчук К.С. Українська мова: Довідник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 208с. (Гриф МОН України).
2. Бондарчук К.С. Українська мова: Навчальний посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 272с. (Гриф МОН України).
3. Онуфрієнко Г.С. Риторика: Навчальний посібник для ВНЗ (для студентів, магістрантів, аспірантів). – К.: Центр навч. літ., 2008. – 592 с. (Гриф МОН України).
4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2006.
5. Українська мова: Енциклопедія. – К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.

Словники

1. Короткий тлумачний фінансовий словник для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форм навчання / Укл. Бондарчук К.С. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2010. – 90 с.
2. Короткий російсько-український словник фінансової термінологіки для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форм навчання. (Бухгалтерський облік та аудит. Маркетинг. Фінанси та банківська справа)./ Укл. Бондарчук К.С. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2010. – 42 с.